

Styresak 066-2020

Status for pasientsikkerhetsarbeidet i Nordlandssykehuset

Saksbehandler: Beate Karlsen og Tonje Hansen
Dato dok: 01.09.2020
Møtedato: 09.09.2020
Vår ref: 2019/1149

Vedlegg (t):

Innstilling til vedtak:

1. Styret tar saken til orientering

Bakgrunn

Pasientsikkerhet og kvalitetsarbeid har siden 2010 vært uttalte satsningsområder for Nordlandssykehuset HF og Helse Nord RHF, og status for arbeidet har jevnlig vært behandlet i styret. Ved behandling i [styresak 103-2019](#), vedtok styret at alle kliniske enheter i Nordlandssykehuset til enhver tid skal utføre målinger på minst ett innsatsområdene fra pasientsikkerhetsprogrammet, med hensikt å forbedre egen praksis. Status fra dette kontinuerlige arbeidet skal rapporteres til styret årlig.

Direktørens vurdering

Nasjonal og regional satsning for å sikre god kvalitet og sikkerhet i pasientbehandlingen er grunnlaget for Nordlandssykehusets målsetning om at pasienter skal motta trygge tjenester, og oppleve at alle medarbeidere setter pasientsikkerhet på dagsorden. I Nordlandssykehusets strategiske utviklingsplan er pasientsikkerhet et grunnmurselement, et langsgående fundament som foretaket er avhengig av for å lykkes med våre satsningsområder og faglige utvikling. Pasientsikkerhetsarbeid er også et sentralt styringsmål for Nordlandssykehuset. Dette er et pågående og kontinuerlig arbeid som involverer både direkte pasientbehandling og overordnet systematikk. En viktig forutsetning er at alle deler av organisasjonen er gode på å drive kontinuerlig og systematisk kvalitets- og forbedringsarbeid. I pasientsikkerhetsarbeidet framover vil videreutvikling og styrking av dette, og de eksisterende strukturer for pasientsikkerhetsarbeidet stå i fokus.

Da covid-pandemien traff oss i mars, ble det nødvendig med raske og store endringer i den ordinære sykehusdriften, og arbeid med pasientsikkerhet ble også berørt. En del av det langsiktige arbeidet med kvalitets- og pasientsikkerhet ble satt på vent og noe av arbeidet fikk endret form på gjennomføringen. Strukturer som er etablert gjennom det langsiktige arbeidet viser seg å ha satt foretaket i god stand til å ivareta pasientsikkerhetsarbeid også under en slik krise som covid-pandemien er. Erfaringen med for eksempel utvikling og implementering av prosedyrer bidro til at retningslinjer og prosedyrer raskt ble tilpasset den nye situasjonen og

kollegastøtteordning¹ bidro til at vi allerede hadde gode systemer for ivaretagelse av de ansatte. Likevel ble andre deler av det klinikknære pasientsikkerhetsarbeidet, som innsatsområdene fra pasientsikkerhetsprogrammet, nedprioritert. Nå som foretaket skal drifte tilnærmet normalt, ser direktøren det som viktig at også arbeidet med innsatsområdene gjenopptas i tråd med nasjonale og lokale føringer.

Seksjon for pasientsikkerhet, Fagavdelingen

Seksjon for pasientsikkerhet (PSIK) ble formelt opprettet i 2011, blant annet for å kunne koordinere den klinikkovergripende delen av arbeidet med systematisk pasientsikkerhet. En av seksjonens hovedfokus er å utvikle systematiske strukturer som gjør det enklere for den enkelte klinikk eller fagmiljø å integrere pasientsikkerhetsarbeid i egen klinisk praksis. Seksjonen ivaretar også Nordlandssykehusets overordnede satsning på kontinuerlig forbedring, og koordinerer og operasjonaliserer nasjonale og regionale krav til pasientsikkerhet.

Den regionale kompetansetjenesten (RKPS) ble etablert i desember 2012 i Nordlandssykehuset HF². Regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet jobber med pasientsikkerhet på overordnet nivå, og har som viktigste oppgave å drive kunnskapsdeling innenfor praktisk/klinisk pasientsikkerhetsarbeid. Dette gjennomføres i samarbeid med de øvrige foretakene i regionen, og mål og oppgaver er definert i en egen handlingsplan³.

Siden slutten av februar-20 har systematiske pasientsikkerhetsarbeidet ikke vært mulig å prioritere i klinikkene pga. at alle tilgjengelige ressurser har blitt benyttet til arbeidet med covid-19 pandemien. Seksjon for pasientsikkerhet har derfor brukt tiden til å jobbe videre med å forsterke noen av de overordnede strukturene som er helt avgjørende for å innfri målsetningene i lokale ([Nordlandssykehusets strategiske utviklingsplan](#)), regionale ([Handlingsplan for Regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet](#)) og nasjonale ([Nasjonal-helse--og-sykehusplan 2020-2023](#)) føringer. De viktigste strukturene er beskrevet under.

Regional pasientsikkerhetskonferanse

I 2013 ble den første regionale pasientsikkerhets-konferansen avholdt og til nå har det vært gjennomført syv konferanser, siste i februar 2020⁴. Konferansen etablert seg som en av de største arenaene for utveksling av kompetanse, erfaring og kulturbygging innen pasientsikkerhet for alle i regionen som er opptatt av pasientsikkerhet og kvalitetsforbedringsarbeid, uavhengig av lokasjon, fagbakgrunn og stilling. Arbeidet med konferansen 2021 er igangsatt, og foreløpig tema er «Hvordan lærer vi av det som går godt, og hvordan skaper vi en motstandsdyktig organisasjon?». Konferansen vil naturlig også ha fokus på covid-19 pandemien. Både hvordan konferansen skal gjennomføres med hensyn til smittevern og detaljene i programmet er under utvikling, men så langt har Helen Bevan⁵, takket ja til å være hovedforedragsholder.

QI-Nord utdanningen

Nordlandssykehuset har som målsetting å bli ledende på kvalitet ved å legge til rette for systematisk opplæring i forbedringsmetodikk for våre ansatte og ledere. Denne kompetansen,

¹ [Kollegastøtten](#) er en likemann. Dette er en ordning hvor personell kan møte et annet helsepersonell som har vært i samme situasjon tidligere og som kan hjelpe deg som ansatt med å få perspektiv

² Ephorte sak 2010/1702-62 Regionalt kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet ved Nordlandssykehuset HF

³ Handlingsplan for Regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet (RKPS) RL3382

⁴ Se [Styresak 021-2020](#)

⁵ Dr. Helen Bevan har i mer enn 20 år ledet endringer i det engelske nasjonale helsevesenet i mer enn 20 år. Hun har vært i spissen for mange NHS forbedringsinitiativer som har gjort en forskjell for tusenvis av pasienter siden den gang. Helen er globalt anerkjent for sin ekspertise innen endring i stor skala, og evne til å omsette det til praktisk handling og levere resultater..

kombinert med gode systemer for å lære av uønskede hendelser og forbedringsmeldinger, vil hjelpe oss å prioritere de innsatsområdene som sikrer at vi er et trygt sykehus for våre pasienter og en god arbeidsplass for våre ansatte. I tråd med målsettingen i strategisk utviklingsplan har innholdet i kompetansestigen blitt definert fra nybegynner til ekspert:

- **Trinn 1** – grunnleggende kunnskap om forbedringsarbeid for alle ansatte
Kurset er utviklet og pilotert og sentrale kompetansemål er utformet. Nøkkelpersoner i de ulike klinikkene vil motta undervisningsopplegget i et eget seminar i sept-20 for videre spredning i klinikkene. Etter gjennomført undervisningsopplegg vil man kjenne til de viktigste prinsippene for forbedringsarbeid, slik at man kan være en aktiv deltaker i pågående arbeid og prosjekter i eget fagmiljø.
- **Trinn 2** – forbedringsagent
Nordlandssykehusets utdanning er omgjort til en regional utdanning med fire kull (to i Tromsø og to i Bodø) per år, med til sammen 196 deltakere. Etter utdanning vil deltakerne ha kompetanse til å lede forbedringsarbeid i sine respektive fagmiljø. Nå pågår undervisning for Kull 4.
- **Trinn 3** – forbedringsveileder
Undervisningsopplegg er under planlegging sammen med UNN og skal legges fram for det regionale fagsjefmøtet i september. Oppstart planlegges samtidig med Kull 5 av forbedringsutdanningen (jan-21) og vil gjennomføres for to kull per år (til sammen 40 deltakere). Etter utdanningen vil man kunne være veileder for andre forbedringsprosjekt i egen og andres fagmiljø.
- **Trinn 4** – forbedringsekspert
Spisskompetanse som forbedringsekspert er viktig for å bidra inn i utformingen av den øvrige kompetansestigen, men også for utformingen av andre strukturer. En ansatt i seksjon for pasientsikkerhet har i løpet av 2020 fullført IHI's utdanning innen forbedring; «Improvement advisor development programme».

Innsatsområder i pasientsikkerhetsprogrammet

Arbeidet med tiltakspakkene skal nå videreføres, og for foretaket betyr dette at hver klinisk enhet til enhver tid skal jobbe aktivt med minst ett av innsatsområdene. De siste årene har det tilkommet flere innsatsområder, i tillegg til at Nordlandssykehuset har gjennomgått betydelige organisatoriske endringer. Arbeidet med å revidere spredningsplanen etter nye rammevilkår er derfor iverksatt. Helsedirektoratet varslet i juni-20 om at Extranet, som benyttes for målinger i forbindelse med innsatsområdene legges ned i september 2020. Seksjon for pasientsikkerhet jobber nå i samarbeid med avdeling for kvalitet og e-helse og Helsedirektoratet, med å finne en erstatning for Extranet for Nordlandssykehuset og de øvrige foretakene regionen.

Fra nasjonalt hold er videreføring av innsatsområdene viktig, derfor omgjøres flere av tiltakspakkene om til nasjonale faglige råd. Helsedirektoratet har i første omgang begynt med innsatsområdet «*Tidlig oppdagelse av forverret tilstand*». Rådene danner grunnlaget for et raskt respons system, og kliniske verktøy. I løpet av våren 2020 har seksjon for pasientsikkerhet gitt sine innspill til høringsuttalelse før lansering av dette nasjonale faglige rådet. I det nasjonale rådet anbefales proACT kurskonsept, som Nordlandssykehuset allerede bruker, som standard opplæringskonsept⁶. Nordlandssykehuset benytter som et av få foretak både nasjonalt og internasjonalt, verktøyet innenfor psykisk helsevern. Seksjonen arbeider med å få på plass gode systemene for optimal struktur omkring utdanning og bruk av instruktører og fasilitatorer. Dette inkluderer et samarbeid mellom foretakene og kommunene på området.

⁶ proACT kursene inneholder både teori og team-simulering med fokus på NEWS2, ISBAR kommunikasjon og observasjoner etter ABCDE-prinsippene

GTT – resultat-utvikling

Siden 2010 har alle landets helseforetak hatt i oppdrag å kartlegge pasientskader ved hjelp av metoden Global Trigger Tool (GTT). Som styret ble informert om i [styresak 005-2020](#) styresak 055-2020⁷ ser vi en økning i pasientskader siden 2017, målt med denne metoden. I tillegg til at teamene setter et økt fokus på resultatene ved de enkelte enhetene, gjør seksjon for pasientsikkerhet i samarbeid med fagmiljøene gjøre en dyptgående analyse av den nåværende trenden for pasientskader.

Simulering og ferdighetstrening

Seksjon for pasientsikkerhet har bidratt inn i det klinikkovergripende arbeidet med for å etablere gode systemene for optimal struktur omkring utdanning og bruk av instruktører og fasilitatorer for simulering og ferdighetstrening. Nordlandssykehuset er gjennom Fagavdelingen og i samarbeid med RegSIM Nord i ferd med å etablere strukturer for å koordinere, tilrettelegge, samordne og være pådriver for utvikling av tverrfaglig simulering i foretaket, for ansatte og utdanningskandidater.

Videre framover

Når foretaket nå igjen nærmer seg tilnærmet normal drift, foreligger det en forventning om at klinikkene igjen kobler seg på arbeidet med blant annet innsatsområdene i det tidligere pasientsikkerhetsprogrammet, slik at de sammen med seksjon for pasientsikkerhet kan ha fokus på å etablere og vedlikeholde strukturer for pasientsikkerhet. Regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet vil også trekke linjene fra dette arbeidet inn i det regionale samarbeidet innenfor de samme områdene.

⁷[https://nordlandssykehuset.no/Documents/Styret%20i%20Nordlandssykehuset/Styrem%C3%B8ter%202020/18.%20juni/Styresak%20055-2020%20Pasientskader%20i%20Nordlandssykehuset%20%E2%80%93%20resultater%20fra%20Global%20Trigger%20Tool%20\(GTT\)%20analysen%202019.pdf](https://nordlandssykehuset.no/Documents/Styret%20i%20Nordlandssykehuset/Styrem%C3%B8ter%202020/18.%20juni/Styresak%20055-2020%20Pasientskader%20i%20Nordlandssykehuset%20%E2%80%93%20resultater%20fra%20Global%20Trigger%20Tool%20(GTT)%20analysen%202019.pdf)